

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO KULTU-LEKU EDO -ZENTROEN ETA ERLIJIO-ANIZTASUNAREN LEGEAREN AURREPROIEKTUAREN MEMORIA LABURRA

DNCG_LEY_89422/2016_01

Memoria hau Xedapen Orokorrak Egiteko Prozeduraren Legeak (abenduarien 22ko 8/2003 Legeak) 12.2. artikuluan xedatua betez egin da. Horren arabera, ezarritako prozedura amaitutakoan, xedapen orokorra organo eskudunari (Gobernu Kontseilua, aipatu Legearen 13. artikulua izandakoa) aurkeztuko zaio onar dezan, eta, agindu horretan aipatutako beste dokumentuekin batera, 10. artikuluan aipatutako memoriak ere erantsiko dira.

Legearen 10.2. artikuluan prozedura osoaren memoria laburra aipatzen da, eta hor hauek guztiak zehaztuko dira: aurrekariak, egindako izapideak, izapideen emaitzak eta, egindako txostenen ohar eta iradokizunei egokitzearen –batez ere nahitaezko txostenetan egindakoei–, proiektuaren testuan sartutako aldaketak. Behar besteko zehaztasunez arrazoituko da zergatik ez diren onartu txosten horietan egindako oharak, eta zehatz-mehatz arrazoituko da, orobat, azkenean erabakitako testua zergatik den antolamendu juridikoaren araberrakoa.

I. AURREKARIAK

Antolamendu juridiko demokratiko guztiek, Giza Eskubideen Nazioarteko Araubideak bezalaxe, pertsona orok duen erlijio- eta kultu-askatasuna aitortzen dute, oinarritzko eskubidetzat hartuta eta berme juridiko handienarekin. Erlijio-askatasuna 1978ko Konstituzioaren 16. artikuluan ere aitortzen da, eta Erlijio Askatasunari buruzko uztailaren 5eko 7/1980 Lege Organikoaren bidez eta Estatuak elizekin eta erlijio-erakundeekin egindako lankidetzaz hitzarmenen bidez garatu da. Europa mailan, berriz, gogoan izan behar da eskubide horri zer-nolako babes ematen dioten Giza Eskubideen Europako Hitzarmenaren 9. artikulua, eta Europar Batasuneko Oinarritzko Eskubideen Gutunaren 10. eta 22. artikuluek.

Era berean, azken hamarkadetan, erlijio-fenomenoek aldaketa handiak izan dituzte gure inguruko gizarteetan. Oro har, esan daiteke erlijioaren bilakaera hori sinesmen-aniztasunari edo kideztza-sentimenduen aniztasunari zor zaiola, bai eta gure gizarteetako zati garrantzitsu bati eragiten dioten sekularizazio-prozesuei ere. Euskal gizartean zehazki, erlijio-aniztasuna ez da erabateko berritasuna, baina gero eta garrantzi handiagoa du sozialki, eta, hori dela-eta, gero eta beharrezkoagoa da aniztasun horren kudeaketa publiko egokia egitea. Euskal Autonomia Erkidegoa, funtsean, nahikoa homogenea izan da zenbait mendez, erlijio-adierazpenei dagokienez; gaur egun, paisaia dibertsifikatua eta askotarikoa dugu, bai hainbat erlijio-tradizio daudelako, bai erlijioak modu desberdinetan antolatzen direlako.

Euskal gizartearen ezaugarri hori, erlijio-aniztasun gero eta handiagoa, hainbat faktore sozialen ondorio da. Azkenaldiko migrazio-mugimenduek Euskal Autonomia Erkidegoan dauden erlijio-tradizioak ugaritzea edo lehendik zeudenak finkatzea ekarri dute. Horrez gain, beste prozesu sozial batzuk ere kontuan hartu behar dira; hala,

esaterako, bereizitako taldeen arteko gizarte-elkarreraginerako aukera handiagoa dago, komunikazio edo elkarreragin modu berriek, teknologiaren eta komunikazioen alorreko aurrerapenek eta bizi-esperientzien gizarte-eskaintza handiagoak eraginda. Azken batean, Europako beste gizarte garatu batzuetan bezala, euskal gizartean erlijio-aniztasuna gero eta handiagoa da, eta fenomeno hori, segur aski, behin betikoa eta itzulezina izango da.

Hala eta guztiz ere, indarrean dagoen antolamendu juridikoak ez die arau-tresna nahikorik ematen erakunde publikoei, askotariko errealitate berri horrek gizartearen jardunean sorrarazi dituen gai eta eskarietako asko kudeatzeko. Arau-zehaztasunik edo kudeaketa politikoko printzipiorik ez hori, besteak beste, kultu-lekuen edo -zentroen arloan islatzen da, erlijio- eta kultu-askatasunerako eskubideaz baliatzeko parametro beharrezkoak baitira askotan, haren alderdi ageriko edo kolektiboari dagokionez. Erlijio Askatasunari buruzko uztailaren 5eko 7/1980 Lege Organikoak, bigarren artikuluan, bermatzen du elizek, konfesioek eta erlijio-elkarteek erlijio-xedez kultu- edo bilkura-lekuak ezartzeko duten eskubidea, oinarrizko askatasun hari datzekion zati gisa. Ildo horretatik, Estatuko legeriak kultu-leku edo -zentro gisa definitzen ditu soil-soilik otoitz egiteko, erlijio-heziketa emateko edo erlijio-laguntza emateko erabiltzen diren eraikin edo lokalak. Kultu-lekutzat edo -zentrotzat hartzeko ez da aski legez ezarritako helburuak betetzea; horrez gain, hori egiaztatzen duen ziurtagarria behar da.

Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko EAeko 2/2006 Legeak arau zehatzak ezartzen ditu kultu-leku edo -zentroak antolatzeko eta irekitzeko. Lege horrek aurreikuspen lotesle bat du hirigintza-diseinuaren ardura duen administrazioarentzat: sistema orokorren sarean erreserba bat ezartzea ezinbestean, ekipamendu kolektibo pribatueterako, hala nola erlijio-zentroetarako (54.2e artikulua). Era berean, arauaren arabera, tokiko sistemen hornidura-sareak izan beharko dituen elementuen artean daude erabilera erlijiosorako ekipamendu pribatuak (57.2.e artikulua), bat datozenak, bestalde, lege horretan (79. artikulua) hiri-lurzoru finkatugaberako zein lurzoru urbanizagarriarako aurreikusitako tokiko sistemen estandarrekin, kasu bietan bizitegi-erabilera duen lurzoruetan.

Euskal Autonomia Erkidegoak eskumen zabalak ditu hirigintza-gaietan, bai eta erlijio-profila izan dezaketen beste hainbat gaitan ere, hala nola osasuna, gizarte-laguntza, hezkuntza, komunikabideak, ingurumena edo ondare historiko-kulturala. Autonomia Estatutuaren 9.2. artikulua adierazten du euskal botere publikoek konpromisoa dutela, beren eskumenen barruan, herritarren oinarrizko eskubideen eta betebeharren erabilera egokia zaintzeko eta bermatzeko, eta, hortaz, pertsonen eta giza taldeen askatasuna eta berdintasuna zinezko eta benetakoak izateko baldintzak eragitera eta oztopoak kentzera bideratutako neurri oro hartzeko betebeharra dutela. Erlijio-esparruko berdintasun eta askatasun hori gauzatzea lortzen da Konstituzio Auzitegiak "laikotasun positiboa" izendatu duena praktikatzuz eta bermatuz; maila berean dagokie hori botere publiko estatal, autonomiko, foral edo lokal guztiei. Bestalde, 1978ko Konstituzioaren 16. artikulua agintzen du, agindu edo obligazio bidez, erlijio-konfesio guztiekin lankidetzan aritu behar dutela botere publiko guztiek.

Ondorioz, EAeko botere publikoen betebeharra da neurri positiboak ezartzea, baita araudi-mailakoak ere, beren lurraldean funtsezko eskubideak betetzen direla bermatzeko, eta, horren barruan sartzen da, noski, erlijio-askatasuna; neurri horiek ezartzean guztiz bete behar da diskriminaziorik ezaren printzipioa, eta zaindu egin behar dira antolamendu juridikoko printzipio eragileak, tartean segurtasun juridikoarena.

Erlijio-askatasunaren adierazpen publiko, zehatz eta nabarmenena honako hau da: tokiko errealitate sozial eta erlijioso bakoitzaren arabera, aniztasun erlijiosoari erantzuten dioten kultu-espazio eta -zentro normalizatuak edukitzea. Hori guztia dela eta, beharrezkoa da aniztasun erlijioso eta kultu- eta erlijio-askatasunerako eskubidea babestuko dituen araudi bat ezartzea. Araudi horretan, eraginkortasunez bete beharko dira, gai honi lotuta, Autonomia Estatutuaren irakurketa eguneratuaren ziozko betebeharrak.

Hala, Lege honek babestu egiten du erlijio-askatasunerako eskubidea, kultu-leku edo -espazioak ireki eta erabiltzean, berme juridiko handienak dituen oinarritzko eskubidea dela ulertuta.

II.- EGINDAKO IZAPIDEAK ETA HORIEN EMAITZA.

Xedapen Orokorrak egiteko Prozeduraren Legeak (abenduarien 22ko 8/2003 Legeak) ezarritakoaren arabera, Legearen aurreproiektu hau izapidetzean kontuan hartu dira honako fase eta izapide hauek:

- 1.- Prozeduraren hasiera: Lehendakariaren otsailaren 2ko 1/2016 Dekretuaren bidez.
- 2.- Aurreproiektuaren azalpen-memoria, 2016ko otsailaren 3koa, Bakegintza eta Bizikidetzarako idazkari nagusiarena.
- 3.- Lehendakariaren otsailaren 24ko 7/2016 Dekretuaren bidez, Legearen aurreproiektua aurretiaz onartzea erabaki zen.
- 4.- Txosten juridikoa, Lehendakariaren Araubide Juridikoaren Zuzendaritzarena, 2016ko otsailaren 26koa.
- 5.- Generoaren ikuspegitik garrantzirik ez izatea justifikatzen duen txostena, 2016ko otsailaren 18koa.
- 6.- Bakearen eta Bizikidetzaren idazkari nagusiaren 2016ko martxoaren 1eko ebazpenaren bidez (2016ko martxoaren 10eko EHAA, 48. zenbakia), informazioa jendaurrean jartzeko 20 egun balioduneko epea ireki zen, hura EHAA-n argitaratu eta hurrengo egunetik zenbatzen hasita, Legearen aurreproiektu horren gainean alegazioak aurkezteko.
- 7.- Administrazio Publikoen Hizkuntza Normalizaziorako Zuzendaritzaren txostena: 2016ko martxoaren 10ean eskatu zen, eta martxoaren 18an igorri. Horren gainean ez zen eragozpenik aurkeztu, baina proposamen batzuk egin ziren, geroago aztertuko direnak.
- 8.- Orduko Ingurumen eta Lurralde Politika Sailaren txostena: 2016ko martxoaren 10ean eskatu zen, eta Sailak apirilaren 7an igorri zuen. Horren gainean alegazioak aurkeztu ziren, geroago aztertuko direnak.
- 9.- Informazioa jendaurrean azaltzeko fasean, 2016ko apirilaren 5ean Bilboko, Donostiako eta Gasteizko Elizbarrutietako alegazioak jaso ziren, eta 2016ko apirilaren 5ean Fernando Isidro Fernández Osorio jaunaren alegazioa. Geroago aipatuko dira alegazioak.

10.- 2016ko maiatzaren 12an, Ekonomia Kontrolatzeko Bulegoaren ekonomia eta araudia kontrolatzeko txostena eskatu zen, eta maiatzaren 18an igorri zen. Bertan, aurrerago azaldu eta aztertuko diren iruzkinak jaso ziren.

11.- 2016ko maiatzaren 26an, Enplegu eta Gizarte Politika Sailari txostena eskatu zitzaion, haren eskumenak kontuan hartuta –Etxebizitzako Sailburuordetzaren bidez-, baina ez zen txostenik jaso.

12.- 2016ko maiatzaren 26an, entzunaldi-izapidea eman zitzaion EUDEL-Euskadiko Udalen Elkarteari. 2016ko ekainaren 9an, Eudelek egindako eskaria jaso zen, epea irekitzekoa, eta 2016ko ekainaren 20ean onartu egin zen. Hala, alegazioak egiteko epea 2016ko uztailaren 29ra arte ireki zen, eta epe horretan ez zen alegaziorik egin.

13.- 2018ko urtarrilaren 22an, txostena eskatu zitzaion Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saileko Araubide Juridikoaren Sailburuordetzako Estatutuak Garatzeko Zuzendaritzari, eta 2018ko otsailaren 6an igorri zen.

14.- 2018ko uztailaren 27an, beste txosten bat eskatu zitzaion Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Saileko Zerbitzuen Zuzendaritzari, eta 2018ko irailaren 20an igorri zen.

15.- Era berean, 2018ko azaroaren 6an entzunaldi-izapidea eman zitzaion EUDEL-Euskadiko Udalen Elkarteari, izapidetze-fasean zegoen Legearen aurreproiektuaren testuaren gainean beharrezkotzat jotzen zituen alegazioak aurkezteko.

16.- 2018ko ekainaren 9an, EUDELEk Legearen aurreproiektuaren gaineko alegazioak aurkezteko epea luza zedila eskatu zuen. Alegazioak aurkezteko epea 2018ko abenduaren 19ra arte luzatu zen.

17.- 2018ko abenduaren 19an, EUDELEk alegazioen idazkia igorri zuen.

18.- 2019ko urtarrilaren 22an, Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiaren generoaren araberako eraginaren txostena sartu zen espedientera.

19.- Egun horretan bertan, 2019ko urtarrilaren 22an, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeari egiaztapen-txostena eskatu zion. Txosten hori 2019ko otsailaren 4an igorri zen.

20.- 2019ko otsailaren 26an, Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren idazkari nagusiak memoria ekonomikoa izenpetu zuen Euskal Autonomia Erkidegoko kultu-leku edo -zentroen eta erlijio-askatasunaren Legearen aurreproiektuaren gainean. Egun horretan bertan, prozeduraren azken memoria sinatu zen, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen eta Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren txostenaren zain.

21.- 2019ko martxoaren 26an, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak nahitaezko txostena igorri zuen.

22.- 2019ko ekainaren 7an, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak 103/2019 irizpena igorri zuen.

III.- JASOTAKO OHARREN ETA ALEGAZIOEN ETA EGINDAKO ALDAKETEN BALORAZIOA ETA LABURPENA.

Azaldu beharra dago, lehenik eta behin, atal honetan berariaz aztertuko direla soilik Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak eta Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak egindako alegazioak eta oharrak. Izan ere, aurretik egindako txosten guztiak behar bezala aztertu ziren 2019ko otsailaren 26ko azken memorian, baina ez dugu bertara joko, errepikakorrak ez izatearren.

Jarraian, jasotako alegazioak eta oharrak eta sartutako aldaketak zehaztu dira:

1.- EUSKADIKO TOKIKO GOBERNUEN BATZORDEAREN TXOSTENA.

Txostenaren arabera, lehenik eta behin, aipatu Legearen aurreproiektuak udalaren esku-hartze oso garrantzitsua aurreikusten du erregulatzen ari den esparruan. Gaineratzen duenez, esku-hartzean aldi baterako erabiliko dira espazio publikoak, hirigintza antolatzeke tresnetan erabilera erlijiosoak aurreikusiko dira, eta lekuok irekitzeko lizentziak, baimenak eta jakinarazpenak nahiz horien gainean ezarri beharreko diziplina-neurriak azalduko dira.

Bestalde, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen arabera, udalaren esku-hartze guztiak gaiaren arabera aplikatu beharreko sektoreko araudi autonomikoan aurreikusitakoak baino ez dira. Ondorioz, ETELen 90.1. artikuluan aurreikusitakoaren arabera, ez da tokiko autonomiaren gainean eragingo.

Hala, ondorioztatzen duenez, espazio publikoen erabilerari buruzko udalaren esku-hartzea administrazio publikoen ondarearen gaineko araudi orokorrean aurreikusitakoa baino ez da; erabilera erlijiosoko espazioen erreserbari buruzkoa, bestetik, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko Legeak (ekainaren 30eko 2/2006 Legeak) aurreikusitakoa baino ez da; Legearen aurreproiektuak ez du berritzen sektoreko araudia, udalerriek establezimenduak irekitzeko orduan duten esku-hartzeen gainean, aurretiazko lizentzia edo jakinarazpena behar dela ezarrita (aipatu ekainaren 30eko 2/2006 Legean eta otsailaren 27ko 3/1998 Legean, Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurugiroa Babestekoan, ezarritakoa betez); eta kultu-lekuen edo -zentroen segurtasunaren ikuspegitik, aurreikuspenak abenduaren 23ko 10/2015 Legean jasotzen dira.

Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen arabera, *“berrikuntzat jo liteke soilik udalerriek “EAEko Erljioen arteko Kontseiluan duten partaidetza”, bistakoa dena sortu berri den organo bat baita”*.

Hori dela eta, pentsatzekoa da proposatutako erregulazioak ez duela eragin zuzenik udalaren autonomian, ez eta Euskadiko udalerrien berezko eskumenetan ere (ETELen 90.1. artikulua). Honako hau baino ez dio: *“muturreko kasuetan soilik baloratu ahalko litzateke udalerriek EAEko Erljioen arteko Kontseiluan duten partaidetzaren kostua, [...] baina, nolana ere, udalaren partaidetza udalerrietako ordezkarien bidez antolatuko da, eta, beraz, udalerrri bakoitzerako kostuak egotea baztertzeko da”*.

Horrenbestez, ez da beharrezkoa eranskin zehatz batean jasotzea udalerrien finantza-nahikotasuna bermatzeko beharrezko baliabideen hornidura, Legearen aurreproiektuak esleitzen dizkien eginkizunen gainean (ETELen 18.3. artikuluan aurreikusia), ez baitzaie esleitzen daukatenaren bestelakoa edo berria den eskumen edo eginkizunik.

Azkenik, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordeak aipatu duenez, Euskadiko udalerriei EAEko Erljioen arteko Kontseiluan parte hartzeko eginkizuna eman zaie eta, hori bai da berria. Partaidetza hori ordezkari instituzional baten bidez gauzatuko da, EAEko udalerriei kosturik eragin gabe.

Beraz, txostenaren ondorioak kontuan hartuta, ezin da aldaketarik sartu Legearen aurreproiektu honetan.

2.- EUSKADIKO AHOLKU BATZORDE JURIDIKOAREN IRIZPENA.

2019ko ekainaren 7an, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren 103/2019 irizpena igorri zen, Legearen aurreproiektu honen gainean.

Aipatu kontsulta-organoak hainbat ohar egin ditu, eta jarraian aztertuko dira:

Aurreproiektua **egiteko prozesuari dagokionez**, Batzordeak nabarmendu duenez espedientean berriaz jasotzen da araudi-ekimenaren eragina izan dezaketen administrazioen partaidetza bizia. EUDEL-Euskadiko Udalen Elkartearen partaidetza azpimarratu du, honako hau gehituta: *“bere alegazioei erantzun arrazoitua eman zaie, eta gehienak onartu egin dira; beraz, aurreproiektuaren testuan aldaketak sartu dira”*.

Era berean, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostenean ondorioztatzen denez, ez da eraginik egon tokiko autonomian, ez eta udalerrien berezko eskumenak baliatzeko orduan ere. Ondorioz, baliabideen hornikuntzari buruzko eranskin zehatza beharrezkoa ez dela ondorioztatzen da (ETELen 18.3. artikulua).

Hala ere, irizpenaren **56. paragrafoan** hutsune bat nabari da: ez zen entzunaldi-izapidea gauzatu, Euskadin jarduten duten elizen, konfesioen eta erlijio-elkarteen iritzia ezagutzeko. Horretarako, Giza Eskubide, Bizikidetzeta eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiak emandako informazioa aurkeztu da:

“IX. legegaldian zehar, Euskal Autonomia Erkidegoko Kultu Zentzuen Legearen orduko aurreproiektuaren lehen zirriborroa egiteko lanak gauzatu ziren. Dagokion espedientearen arabera, Justizia eta Administrazio Publikoko sailburuaren 2011ko azaroaren 3ko Aginduaren bidez hura izapidetzen hasi zen, eta alde zuzenetik onartu zen Legearen aurreproiektua, 2011ko azaroaren 25eko Aginduaren bidez. 2011ko azaroaren 30ean, aurreproiektuaren zirriborroa igorri zen, eta alegazioak aurkezteko deia egin zitzaion Eliza Kristau Adbentisten Batasunari, Gasteizko Sunna Erkidego Islamikoari, Euskal Kontseilu Musulmanari, EAEko Kontseilu Ebanjelikoari, FIVASCOri, Eliza Ortodoxoari, azken egunetako santuen Jesukristoren Elizari, Bilbo, Gasteiz eta Donostiako Apezpikutzari, eta Jehovaren Testiguen.

Alegazioak aurkeztu zituzten Euskal Kontseilu Islamikoak, FIVASCOk, FEREDe-EHKEk eta Bilboko Elizbarrutiak, azken hori Gasteizko eta Donostiako Elizbarrutien izenean ere jardun zelarik.

2011ko abenduaren 27an, partaidetza publikorako gonbidapena gauzatu zen, zirriborroa Irekian argitaratuta. Azken hori da, izan ere, herritarren eta euskal administrazioaren arteko komunikazio zuzenerako katea, herritarren partaidetzara zabalduetako leihoa, eta gobernantza onaren praktika, gardentasunera, partaidetzara eta lankidetzara bideratuta.

X. legegaldian, 2015eko martxoaren 20an Eusko Jaurlaritzak, Lehendakariaren bidez, eta EAEen ezarritako konfesio desberdinetako ordezkariekin gauzatuetako topaketa baten esparruan, adierazpen instituzional bat egin zuen “gizarte plural, integratu eta integratzailean

kulturarteko eta erlijioarteko bizikidetzan” hizpide¹. Adierazpen honen esparruan, Ignacio Ellacuria Gizarte Fundazioari eta Deustuko Unibertsitateko Giza Eskubideen Institutuari egindako enkargua azaldu zen, erlijioarteko bizikidetzaren politika publikoen eremuan gomendioei buruzko txostena egiteko.

Enkargu honen barruan sartzen zen aditu-talde bat dinamizatzea, honako hauek osatua: Adoración Castro Jover, Amelia Barquín López, José Luis Villacorta Núñez, Miguel González Martín, Saioa Bilbao Urkidi, Eduardo J. Ruiz Vieytes eta Gorka Urrutia Asua, txosten hori egiteko. Halaber, beste adierazle bat ere bazegoen: adituen taldeak bere lana egitean euskal gizarteko erlijio-sentsibiltate desberdinekin hitz egitea eta gai horren gaineko hainbat proposamen igortzea. Horien artean, gutxiengo konfesioekin egiaztatu ondoren, berehalako gomendio zehatz gisa jo zen kultu-zentroen legea onartzea. Txostena² ekitaldi publiko batean aurkeztu zen 2016ko martxoaren 2an. Bertan, hainbat gizarte-eragilek (tartean Euskadin ezarritako konfesio desberdinetako ordezkariak) hitz egin zuten txostenaren edukari buruz, eta, zehazki, kultu-zentroen lege-proposamenari buruz.

Era berean, 2016ko otsailaren 2an berriz ere hasi zen Legearen aurreproiektua izapidetzeko lana, espedientearen ageri den bezala, eta Bakearen eta Bizikidetzaren idazkari nagusiaren 2016ko martxoaren 1eko ebazpenaren bidez (2016ko martxoaren 10eko EHAA, 48. zenbakia) jendaurrean azaldu zen Kultu-zentroen Legearen aurreproiektua, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozeduraren Legeak (abenduarien 22ko 8/2003 Legeak) 8.1. artikuluan ezarritakoaren arabera.

Prozesu horretan, Bilboko Elizbarrutiaren ekarpenak jaso ziren, azken hori Gasteizko eta Gipuzkoako Elizbarrutien ordezkarietan ere jardun zelarik, baita partikular baten ekarpena ere.

XI. legegaldian, eta izapideekin jarraituz, ekarpen horiek baloratu eta sartu ziren, eta, beraz, Legearen aurreproiektuaren testua aldatu egin zen.

Aipatzekoa da, era berean, 2018ko apirilaren 14an, euskal erkidego islamikoarekin batera bizikidetzan sustatzeko jardueraren programa onartu ondoren, ADOS izeneko Aholku Batzordea eratu zela, Euskadiko Erkidego Islamikoekin Lankidetzan aritzeko, Eusko Jaurlaritzako eta euskal erakundeetako politika publikoen partaidetza, lankidetzan eta aholkularitzarako organo elkartu gisa, Euskadiko Erkidego Islamikoekin harremanetan.

Batzorde honek egindako ekarpenek, 2018ko apirilaren 14ko bileran, aukera eman dute aurreproiektuaren testuan EAEko Erlijio arteko Kontseilua osatu dadila sartzeko. Bertan, erlijio-elkarte desberdinekin hitz egin eta laguntzeko organo bat sustatzeko asmoa azaltzen da, eta organo horrek aurreproiektuaren testuan aurreikusten diren eginkizunak eta irismena izango ditu.”

Edukia aztertuz gero, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren irizpenak honako ohar hauek egin ditu artikuluen gainean:

- 5 artikulua:

Irizpeneko **169. paragrafoan**, tratu ez diskriminatzailearen aginduekin batera berariaz honako hau gehitu dadila gomendatzen da: bete egin behar da kasuan kasu aplikagarria den araudia. Era berean, **170. paragrafoan** zehazten denez, aldi baterako erabileraren kontzeptuak aldi baterako erabilera hori gehienez ere 30 urtera arte luzatzea eragin dezake. Ondorioz, “aldi baterako erabilerari” buruzko erreferentzia ezabatzea erabaki da, noizean behingo erabilera soilik adierazteko.

¹https://www.euskadi.eus/r48-notpazco/eu/contenidos/noticia/2015_03_20_25297/eu_25297/25297.html

²http://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/documentos_paz_convivencia/eu_def/adjuntos/Erljio%20aniztasunaren%20txostena.pdf

Irizpeneko 169. eta 170. paragrafoetan jasotako iradokizunak onartuta, artikulua honela geratu da:

5. artikulua.– Titulartasun publikoko ekipamendu edo guneak noizean behin erlijio-xedeetarako erabiltzea.

1.– Noizean behin erlijio-jarduerak egiteko, administrazio publikoek tratu parekidea emango dute, kasuan kasu aplikatu beharreko araudiaren arabera, konfesio eta erlijio-elkarte guztietan, honako arlo hauetan:

a) Ekipamendu eta gune publikoen erabilera pribatiborako lagapen eta baimenak.

b) Jabetza publikoen erabilera pribatiboa.

c) Bide publikoaren aldi baterako okupazioa.

d) Ondare-ondasunen lagapena.

2.– Aurreko zenbakian aipatzen den jabari publikoaren erabilera pribatiboari dagokionez, konfesio batek baino gehiagok erabiltzeko leku, lokal edo erakin publikoak bideratu ahal izango dituzte udalek, Lege honetan aipatzen diren jarduerak noizean behin egiteko, baldin eta jabari publikoko ondasunaren okupazioa instalazio desmuntagarriekin edo ondasun higigarriekin egiten bada.

- 6 artikulua:

178. paragrafoan adierazpen argi bat erabiltzea gomendatzen da, haren erabilera uniforme zaindu eta interpretazioa errazteko. Iradokizun hori onartu da, eta 6. artikuluko 1., 2. eta 3. ataletan honako erreferentzia erabili da: “erlijio-ekipamendu kolektibo pribatuetarako erreserbak, udalerrri bakoitzean antzeman diren beharizanen arabera”.

188. eta 191. paragrafoetan, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren irizpenak gomendatzen du ez dadila erreferentziarik egin “hiri-antolamendurako planaren” gainean, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko Legean ez baita erreferentzia hori egiten. Hala, planaren kontzeptu zabalago bat erabiltzeko gomendatzen du: “hirigintza-antolamendua ezartzen duten udal-planak”.

Bestalde, **192. paragrafoan** “plan berriak” erreferentziaren ordeztu “etorkizunean onartzen diren planak” jartzea gomendatzen da.

197. eta 198. paragrafoetan, “dagokion udal-mugartean ezartzea” dioen aipamena ezabatzea gomendatu da, izaera mugatzailea duela kontuan hartuta.

Ohar horiek onartu egin dira, eta, ondorioz, 6. artikulua honela geratu da idatzita:

6. artikulua.– Hirigintza-antolamendua ezartzen duten udal-planen bidez erlijio-erabilerak determinatzea.

1.– Lege honen xedeak betetzeko, hirigintza-antolamendua ezartzen duten udal-planek, etorkizunean Euskal Autonomia Erkidegoko udalek onartzen dituztenek, berariaz aurreikusi beharko dituzte, dagoen lurzoru eskuragarriaren arabera, erlijio-ekipamendu kolektibo pribatuetarako erreserbak, udalerrri bakoitzean antzeman diren beharizanen arabera.

2.– Obligazio hori betetzeko, udalek ezingo dute jardun erlijio- edo kultu-askatasunaren oinarriko eskubidean bereizkeria zuzeneko zein zeharkakorik edo mugatze arbitrariorik eragiten duten irizpideen arabera; batik bat, batez ere erlijio-ekipamendu kolektibo pribatuarentako erreserbak erabakitzeko edo esleitzeko orduan, udalerrri bakoitzean antzeman diren beharrezanen arabera.

3.– Nolanahi ere, udalek beren hirigintza-ahalmenak baliatu ahal izango dituzte, erlijio-ekipamendu kolektibo pribatuarentako erreserbak zehazteko, udalerrri bakoitzean antzeman diren beharrezanen arabera, betiere erkidegoaren interes orokorra zainduz eta elkarbizitza eta gizarte-kohesioa sustatuz; horretarako, erlijio-elkarteen erlijio- eta kultu-askatasuna eta pertsona guztien duintasuna eta eskubideak errespetatzen dituzten erabakiak eta neurriak hartuko dituzte.

4.– Udaleko hirigintza-antolamenduko prozesuetan, kultu-leku eta erlijio-ekipamenduetarako erreserbatutako lekuak zehazteko eta esleitzeko prozeduretan parte hartuko dute eliza, konfesio edo erlijio-elkarteei, beren nortasun juridikoa egiaztatuta badute, hirigintza-arloko legedian aurreikusitako kasuetan eta moduan.

5.– Erlijio-erabileretarako lurzorua zehazteko eta esleitzeko prozeduran, indarrean dagoen hirigintza-araudi autonomikoa aplikatuko dira, bai eta dagokion foru-araua eta garatzen diren erregelamenduzko xedapenak eta udal-ordenantzak ere.

- 7., 8. eta 9. artikulua (alegazioak onartu ondoren, honako hau ere aurreikusten du artikulua):

209. paragrafoak zehazten duenez, “positiboa litzateke 1. ataleko mezua aurreikustea, gutxienez, adierazteko kultu-zentro bat ireki baino lehen aurretiazko jakinarazpena aurkeztu behar dela udalean, eta, bertan, berariaz azaldu behar dela Erlijio Erakundearen Erregistroak igorritako ziurtagiria daukala, eliza, konfesio edo erlijio-elkarteen nortasun juridikoa egiaztatzen duena eta kultu-zentroaren kokapena adierazten duena”.

219-224 paragrafoetan (biak barne), Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak gomendatu du, lehenik eta behin, 8. artikulua bere tituluak iragartzen duena erregulatzeko soilik erreserbatu dadila, eta TAAILra jotzeko aipamenaren ordean (edo osagarri), kultu-zentroak irekitzeko aurretiazko jakinarazpenaren araudira jo dadila, adierazitako eran. Iradokizun horren arabera, honako aipamena jaso da 8. artikuluan: *“Kultu-zentro edo -leku bat ireki baino lehen, aurretiazko jakinarazpena aurkeztu behar da Udalean, bai eta Erlijio Erakundearen Erregistroak igorritako ziurtagiria ere, eliza, konfesio edo erlijio-elkarteen nortasun juridikoa egiaztatzen duena eta kultu-zentroaren kokapena adierazten duena.”*

Era berean, honako hau iradoki du: artikulua berri batean adieraztea kultu-zentroak irekitzeko bete egin behar dela sailkatutako jardueren gaineko araudia, orain 8. artikuluko 2. atalean jasotzen diren baldintzetan, eta sektoreko sailaren proposamenean jasotzen den titulua berreskuratuta. Era berean, erregelamendua gara dadin berariazko deia egiteko gomendatu da.

Iradokizun hori onartu egin da, eta, ondorioz, 9. artikulua berria honela geratu da idatzita:

9. artikulua.– Udalaren esku-hartzea jarduera sailkatuetan, kultu-lekuak edo -zentroak eta gainerako erlijio-ekipamenduak irekitzeko.

1.- Kultu-lekuak edo -zentroak eta gainerako erlijio-ekipamenduak ireki eta funtzionamenduan jartzeko, Euskal Autonomia Erkidegoko ingurugiroa babesten duen

Legeak (otsailaren 27ko 3/1998 Legeak) edo hura garatu edo ordeztzen duen indarreko araudiak arautzen duten sailkatutako jarduera eta instalazioen araubidea bete beharko da.

2.– Eusko Jaurlaritzak arau bidez ezarriko ditu beharrezko mekanismoak aurretiazko jakinarazpena (aurreko artikuluan aurreikusitakoa) sailkatutako jardueren araubidearen nahiz hirigintza-araudiaren ziozko beste prozedura batzuekin txertatzeko.

- 11. artikulua:

226. paragrafoan, kontsulta-organoak aurreproiektuan zehar “sarbide publikoaren” erreferentziaren ordeztu “norgehiagoka publikoa” sartzeko gomendatzen du. Iradokizun hori onartu egin da, eta erreferentzia horiek aldatu egin dira 4. artikuluan, 8. artikuluan, eta, noski, 11. artikuluan.

228. eta 229. paragrafoetan, 1. ataleko bigarren adierazpena artikuluko 3. atal berri batean sartzeko gomendatzen du irizpenak. Onartu egin da iradokizuna.

- 12. artikulua:

Irizpeneko **232-239 paragrafoetan** (biak barne), aginduaren sistematizazio berria iradokitzen da. Iradokizun horren arabera, idazkuntza berria eman da:

12. artikulua.– Kultu-lekuak eta zentroak irekitzeko baldintzak ez betetzearen kontrako neurriak.

1.– Indarreko araudian aurreikusitako baldintza tekniko eta material guztiak betetzeko eskatuko du kasuan kasuko udalak.

2.– Baldintza horiek betetzen ez badira, Udalak kultu-zentro edo -lekuaren titularra den erlijio-erakundeari dei egingo dio, antzemandako hutsunea zuzen dezan, horretarako legezt ezarritako epea emanda, beharrezko obren ezaugarri eta baldintza teknikoaren arabera.

3.– Horretarako emandako epea igarotakoan, deiari erantzun ez bazaio, Udalak, ebazpen arrazoitua igorri eta ukitutako erlijio-erakundeari entzunaldia eman ostean, itxi, giltza eman edo zigilatu egin ahalko ditu hirigintza-lizentzia izan arren edo aurretiazko jakinarazpen aurkeztu arren hutsuneak dituzten eta pertsonen eta ondasunen segurtasuna edo osasun publikoa arriskuan jartzen duten kultu-zentroak.

4.– Hartutako neurriei eutsi egingo zaie, halakoak ezartzea eragin duten arrazoiek irauten duten bitartean.

5.– Hala ere, kultu- eta erlijio-askatasunaren erabilera bermatzeko, Udalak, ebazpen arrazoitu baten bitartez, establezimendua ixteko neurria ordeztzea erabaki ahal izango du, eta, neurri horren ordeztu, instalazioen zati bat zigilatzea erabaki, baldin eta pertsonen segurtasuna eta osasuna bermatuta geratzen badira.

6.– Agindu hau betetzeko ezartzen den ezkein neurriak ez du izango zehapen-izaera, egon daitezkeen erantzukizun penal, zibil edo administratiboak eragotzi gabe. Neurri horien helburua, soil-soilik, oinarritzko eskubideak babestera eta pertsonen segurtasuna eta osasuna zaintzera bideratu beharko da, bai eta ingurumena babestera ere.

- 14. artikulua:

243. paragrafoan eta hurrengoetan, eginkizun hori aurreproiektuaren beste bertsio batzuen aldean leundu egin dela aitortzen du, baina birformulatu egin beharko litzatekeela uste da, kultu-leku edo -zentro bat irekitzeko prozeduran txertatzeko zailtasunak dituen izapide bat sartzen omen duelako.

Iradokizun horren arabera, 14.c) artikuluan honako erreferentzia hau ezabatu da: “eta zehazki kultu-zentroak irekitzeko espedienteetako zuzeneko eta zeharkako diskriminazioko salaketetan”.

246. paragrafoan, eta arrazoen horien zioz, honako hau gomendatu da: “kultu-lekuak eta -zentroak irekitzeko prozeduretan erlijio-konfesioek eta -erakundeek eskatuta planteatzen diren kontsultetan aholkularitza emateko” funtzioa prozedura hori hasi aurreko fasean soilik aplikatu beharko litzateke. Iradokizun horren arabera, funtzio hori prozedura hasi aurreko fasean soilik aplikatu beharko litzatekeelako ñabardura sartu da.

- Bigarren xedapen gehigarria:

Irizpeneko **252., 253. eta 254. paragrafoetan**, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoak berariaz azaltzen du zergatik Euskal Autonomia Erkidegoa ezin den arauz sartu Erlijio Erakundeen Erregistroaren “antzeko erregistro-tresna” bat osatzeko eremuan.

Iradokizun horren arabera, idazkuntza aldatu egin da, “edo Euskal Autonomia Erkidegoan sor daitekeen antzeko beste edozein erregistro-tresna” erreferentzia ezabatzeke.

Azkenik, legegintza-teknikako iruzkinetan, honako ohar hauek egin ditu aipatu kontsulta-organoak:

257. paragrafoan iradokitakoaren arabera, aurreproiektuko artikuluko-kopuruari jarraikiz, kapitulutan egindako banaketa ezabatu daiteke, edo banaketa horrekin jarraitzekotan, “xedapen orokorre” buruzko kapitulua zenbakitan adierazi, lehen kapituluan sartzen baita.

Iradokizun hori kontuan hartu da, eta I. kapitulua ezarri da, Xedapen Orokorre buruzkoa. Ondorioz, gainerako kapituluei ere dagokien zenbakia eman zaie, korrelatiboki.

258. paragrafoak 2.1.a) eta 4 artikuluetan araua izen osoaren bidez identifikatzeko gomendatzen du. Ohar hori onartu egin da, eta bi aginduetan aipatu da Erlijio-askatasunaren uztailaren 5eko 7/1980 Lege Organikoa.

Aipatu irizpeneko **259. paragrafoan**, testuko letra larrien erabilera bateratzeko gomendatu da, “eliza, erlijio-elkarte eta konfesioen” gaineko aipamena bereziki azpimarratuta. Iradokizun hori onartu egin da, eta erreferentzia horiek aldatu egin dira testuko honako atal hauetan; orain arrazoen azalpeneko laugarren paragrafoa dena, 2.2.b) artikulua, 4. artikulua, 6.4. artikulua, 13. artikuluko 2. eta 3. atalak, eta xedapen gehigarriak (lehena eta bigarrena).

Irizpeneko **260. paragrafoan** hau gomendatzen da: 3.2. artikuluan sartzea “araudi hau betetzen duten guztiak, nahiz eta hura aplikatzean ahalegina egingo den Lege hau inspiratzen duten printzipio guztiak betetzeko”. Era berean, 3.3. artikuluan aginduak etorkizunean adierazteko gomendatzen da.

261. paragrafoan, Euskal Kultura Ondarearen uztailaren 3ko 7/1990 Legeari buruz 3.3. artikuluan jasotako erreferentziaren ordeztu oraintsu onartutako Euskal Kultura Ondarearen maiatzaren 9ko 6/2019 Legearen gaineko erreferentzia jarri behar dela gogorarazten da. Era berean, eta aurrekoarekin bat eginik, dagoeneko ez da existitzen atal honetan aipatzen den inbentarioa. Ondorioz, aipatu Legearen lehen eta bigarren xedapen gehigarrietan xedatutakoaren arabera, Euskal Kultura Ondarearen EAEko Erregistrora jo beharko da.

262. paragrafoan, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren ustez testuan zehar “kultu-leku edo -zentro” adierazpen bateratua erabili behar da. Iradokizun hori onartu egin da, eta, beraz, bateratu egin da erreferentzia, testuaren honako atal hauetan: arrazoien azalpeneko laugarren paragrafoa, arrazoien azalpeneko zortzigarren paragrafoa, arrazoien azalpeneko bederatzigarren paragrafoa, arrazoien azalpeneko hamabigarren paragrafoa, 1. artikulua, 2.1.b) eta c) artikulua, 2.2.a) eta b) artikulua, 3. artikulua, 4. artikulua, 7. artikulua, 8. artikulua, 10. artikulua, 11. artikulua, 12. artikulua, bigarren xedapen gehigarria eta bigarren xedapen iragankorra.

263. paragrafoan, 6.2. artikuluan erlijio- eta kultu-askatasunerako oinarrizko eskubidea aipatzeko gomendatzen da.

264. paragrafoan, 5. artikuluko tituluko “aldi baterako” kontzeptua ezabatzeko iradoki da.

265. paragrafoan, egungo 10. artikuluan “erlijiosoak ez diren jarduerak” adierazpenaren ordeztu “kultu-leku edo -zentroetako berezkoak ez diren jarduerak” jartzearen alde egin da.

266. paragrafoan, egungo 13.1. artikuluan “Kontseilu bat” ordeztu “Kontseilua” jartzeko gomendatu da.

267. paragrafoan, Kontseiluaren eginkizunak (14. artikuluan aurreikusitakoak) ezartzean alfabetikoki antolatutako letra xeheak erabiltzeko gomendatu da.

Iradokizun guztiak onartu dira, eta proposatutako aldaketak Legearen aurreproiektuaren testuan sartu dira.

Vitoria-Gasteiz, 2019ko ekainaren 24a.

O.E.

Joana Egiluz Ibarquen
Araubide Juridikoaren Zuzendaritzako
aholkulari juridikoa

Nieves Martínez de Antoñana Blanco
Araubide Juridikoaren zuzendaria
Lehendakaritza